

ZASADY LINGWISTYCZNO-DYDAKTYCZNE KOMPETENCJI KOMUNIKACYJNO-JĘZYKOWYCH UCZNIÓW KLAS MŁODSZYCH

Soniak Nataliia

*zdobywca stopnia naukowego Katedry Pedagogiki, Wschodnioeuropejski Uniwersytet
Narodowy imienia Lesi Ukrainki miasto Łuck, Ukraina
n_soniak@meta.ua*

Streszczenie. Przedstawia się niektóre aspekty zasad lingwistyczno-dydaktycznych kompetencji komunikacyjno-językowych uczniów klas młodszych poprzez wyjaśnienie pochodzenia psychologiczno-pedagogicznego szeregu pojęć, im. in. takich jak: komunikacja, porozumienie językowe, komunikowanie, kompetencje językowe, kompetencje komunikacyjne.

Słowa kluczowe: kompetencje komunikacyjno-językowe, komunikacja, komunikowanie, osobowość komunikacyjna, uczeń klasy młodszej, komunikacja.

LINGUODIDACTIC BASES OF COMMUNICATIVE-SPEAKING COMPETENCY OF THE JUNIOR PUPILS

Soniak Nataliya

*Applicant of the Chair of Pedagogy, East European National University
named after Lesia Ukrainka, Lutsk, Ukraine*

Abstract. Some aspects of the linguodidactic basis of communicative-speaking competence of junior pupils are highlighted due to elucidation of the psychological and pedagogical nature of the number of concepts, the key among which are: communication, linguistic communication, speech, language competence, communicative competence.

Key words: communicative-speaking competence, communication, speech, speech personality, junior pupil, communication.

ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Соняк Наталія

*здобувач кафедри педагогіки, Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна*

Анотація. Висвітлюються деякі аспекти лінгводидактичних засад комунікативно-мовленнєвої компетентності молодших школярів через з'ясування психолого-педагогічної природи низки понять, ключовими серед яких, зокрема є: спілкування, мовне спілкування, мовлення, мовна компетентність, комунікативна компетентність.

Ключові слова: комунікативно-мовленнєва компетентність, комунікація, мовлення, мовленнєва особистість, молодший школяр, спілкування.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку традиційна (шкільна) знаннєва парадигма (знання – вміння – навички) вже недостатня для формування особистості, здатної до вільного мовного спілкування у різних сферах полікультурного простору. До того ж при загальній орієнтації на розвиток особистості молодшого школяра провідна роль належить формуванню його комунікативно-мовленнєвої компетентності, осмисленому засвоєнню

рідної мови як засобу спілкування, розвитку комунікативних стратегій – умінь спілкуватися. При цьому вміння спілкуватися, досягати успіху у процесі комунікації є тими характеристиками особистості, що значною мірою визначають досягнення випускника школи практично в усіх галузях життя, сприяють його соціальній адаптації до динамічно змінних умов сучасного світу.

Аналіз досліджень засвідчує певні здобутки у теоретичному узагальненні та практичному вирішенні окресленої проблеми, а саме: в українській лінгводидактиці питанням культури спілкування, присвятили свої наукові розвідки вчені-мовознавці, методисти Н.Бабич, І.Білодід, Л.Булаховський, С.Єрмоленко, М.Жовтобрюх, А.Коваль, Л.Мацько, В.Мельничайко, М.Пентилюк, В.Русанівський, Є.Чак та ін., предметом вивчення яких були теоретичні і практичні аспекти культури спілкування, мовленнєвої діяльності як галузі мовознавчої науки, пов'язаної з психологією і стилістикою, виховання мовленнєвої особистості.

Проблема розвитку мовлення молодших школярів, формування й удосконалення мовленнєвих умінь є однією з провідних у працях українських та зарубіжних психологів (Г.Балл, Л.Виготський, П.Гальперін, Д.Ельконін та ін.), дослідників мовлення дітей дошкільного (А.Богуш, О.Гвоздев, К.Крутії, Г.Люблінська, Л.Федоренко та ін.) та молодшого шкільного віку (В.Бадер, Л.Варзацька, М.Вашуленко).

На перебудові шкільного курсу української мови крізь призму комунікативно-діяльнісного підходу до її вивчення наполягають сучасні вітчизняні й зарубіжні педагоги-методисти О.Біляєв, Д.Богоявленський, М.Вашуленко, В.Капінос, О.Купалова, Т.Ладиженська, В.Мельничайко, Л.Скуратівський, А.Супрун, Л.Федоренко та ін. Однак, незважаючи на досить широкий спектр досліджуваних напрямів, питання лінгводидактичних засад комунікативно-мовленнєвої компетентності молодших школярів потребують ґрунтовного вивчення.

Мета статті: висвітлити деякі аспекти лінгводидактичних засад комунікативно-мовленнєвої компетентності молодших школярів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вивчення проблеми у лінгводидактичному аспекті вимагає з'ясування психолого-педагогічної природи низки понять, ключовими серед яких є такі: спілкування, мовне спілкування, мовлення, комунікативна компетентність, мовна компетентність.

Зауважимо, спілкування, за твердженням учених (Т.Андрющенко, М.Лісіна та ін.), «є складним і багатогранним процесом взаємодії і взаємовпливу людей один на одного. Воно може розглядатися не тільки як акт усвідомленого, раціонально оформленого мовного обміну інформацією, але й як безпосередній емоційний контакт між людьми» [1, с.28].

Спілкування, за М.Лісіною, – це «взаємодія двох або більше людей, спрямоване на узгодження й об'єднання їх зусиль з метою налагодження стосунків і досягнення спільного результату» [2, с.22]. Спілкування, наголошує науковець, пов'язане з діяльністю й може розглядатися як її особливий вид.

Спілкування як діяльність розвиває емоційну сферу, поза якої партнер із спілкування спричиняє в іншого певні емоції, які, закріплюючись, стають характеристиками особистості. Спілкування розвиває у людини вольові якості в тому випадку, якщо ситуації спілкування привчають дитину до зібраності, наполегливості, рішучості, сміливості. На думку психологів, спілкування має

велике виховне значення, позаяк воно розширює загальний світогляд людини, є обов'язковою умовою формування загального інтелекту, мислення, пам'яті, сприймання, уваги [3, с.346].

Заслуговує на увагу позиція Б.Паригіна, згідно якої «значення спілкування практично реалізується через потенціал власної психологічної готовності щодо повноти і глибини сприйняття, розуміння партнера й адекватності реагування на його дії» [4, с.15].

Л.Виготський відзначає, що вищі, властиві людині форми психологічного спілкування можливі тільки завдяки тому, що людина за допомогою мислення узагальнено відображає дійсність [5, с. 50-51].

Зміст спілкування реалізується за допомогою певних засобів, головним із яких є мова. Мова – система умовних символів, за допомогою яких передається сполучення звуків, що мають для людей певне значення і смисл. «Людське, мовне спілкування, як слушно зауважує Н.Кулібіна, в усіх своїх проявах є єдністю комунікативного і когнітивного начал: ми говоримо і пишемо, щоб нас зрозуміли, а слухаємо і читаємо, щоб зрозуміти іншого» [6, с.274].

Під мовним спілкуванням розуміється така активність взаємодіючих людей, у ході якої вони, впливаючи один на одного за допомогою знаків (у тому числі і мовних), організують свою спільну діяльність, тобто мовне спілкування – це мотивований живий процес взаємодії між учасниками комунікації, спрямований на реалізацію конкретних життєвих настанов і відбувається на основі зворотного зв'язку у конкретних видах мовної діяльності.

Щодо поняття «мовлення», то воно розглядається у різних аспектах: як сукупність відтворених чи сприйнятих звуків, що мають той самий смисл і те ж значення, що і відповідна їм система письмових знаків [7, с.342]; як форма існування свідомості для іншого, що служить засобом спілкування з ним, і форма узагальненого відображення дійсності або форма існування мислення [8, с.158]; як конкретне застосування мови для висловлювання думок, почуттів і настроїв [3, с.345].

Особливим різновидом мовленнєвої діяльності є внутрішнє мовлення, де сама назва вказує на його зверненість нібито до самого себе. Однак це не зовсім так. Внутрішнє мовлення значною мірою звернене також до співбесідника. Це може бути цілком конкретна людина, з якою ми ведемо внутрішній діалог.

Внутрішнє мовлення формується на основі зовнішнього мовлення, а отже, також має соціальне походження. Процес переходу зовнішнього мовлення у внутрішнє називається інтеріоризацією мовлення, а зворотній – внутрішнього у зовнішнє – екстеріоризацією, оскільки те, що зрозуміло собі, не завжди легко вербалізувати, сформулювати думку, яка б була зрозуміла всім. Саме зрозумілість повідомлення того, хто говорить, на думку психологів, і є однією з умов успішного спілкування [3, с. 345]. Внутрішнє і зовнішнє мовлення тісно взаємопов'язані між собою, оскільки чим більшу участь бере внутрішнє мовлення в зовнішньому, зокрема писемному, тим воно досконаліше. До того ж воно тісно пов'язане з мисленням, адже бере участь у фразах планування та виконання діяльності.

Відзначимо, усне мовлення – основа писемного, позаяк, «якщо людина вміє передавати свої думки усно, – вважає В.Шереметьєвський, маючи на увазі

учнів, – то в неї знайдеться вміння, в разі потребі, висловити їх і на письмі» [9, с.10].

Розвиток мовлення учнів – один із шляхів піднесення ефективності навчального процесу, в якому усне мовлення є основним засобом передачі й прийому інформації. Сприймання й усвідомлення учнями інформації залежить як від досконалості мовлення вчителя, так і від досконалості мовлення самих учнів. Особлива роль мовлення в навчальному процесі, зокрема усного монологічного, впливає з його зв'язку з мисленням, який є двобічним. Відома теза «яке мовлення – таке і мислення» в багатьох випадках правильна і в такому формулюванні: яке мислення – таке й мовлення [10, с.97].

Усне спілкування може здійснюватися в діалогічній (Є.Земська, О. Сиротиніна, Л.Якубинська та ін.) і монологічній формах (Р.Будагов, О.Лурія, І.Синиця та ін.). За твердженням Е.Клочкової, розмовне мовлення може виявлятися і в проміжних формах: діалог з елементами монологу, монолог із «вкрапленнями» діалогу.

Діалог – це форма мовлення, яка характеризується зміною висловлювання двох або кількох (полілог) мовців і безпосереднім зв'язком із ситуацією. Його основні риси – ситуативність, спонтанність, контекстуальність, емоційність, структурність [11, с. 355]. Діалог, як стверджує М.Гамезо, – це мовлення, за якого рівною мірою активні всі його учасники [8, с.159].

Діалогічне мовлення завжди мотивоване, оскільки містить у собі прохання чи наказ, передачу повідомлення чи висловлення почуттів. Мотив включається в поведінку одного з партнерів у спілкуванні. В ході діалогу ставляться уточнюючі запитання, подаються репліки. Це полегшує тому, хто говорить, можливість висловити свою думку, уточнити її. Характерним для діалогічного мовлення є те, що воно здебільшого протікає в умовах конкретної ситуації і супроводжується невербальними засобами спілкування – жестами, мімікою, пантомімікою тощо. Діалогічне мовлення ситуативне, неповне, скорочене, фрагментарне, та все ж не перестає бути зрозумілим, оскільки кожне висловлювання зумовлене попереднім. Воно мало організоване, особливо велику роль відіграють у ньому різноманітні кліше й шаблони.

Монологічне мовлення, на думку Е.Соботович, розглядається як розгорнуте висловлювання однієї особи, звернене до певної людини або колективу водночас для повідомлення інформації з метою впливу або спонукання до дії й розраховане на реакцію слухачів, характеризується зв'язністю, послідовністю, логічністю викладу думки [12, с.28].

Монологічне мовлення – складна і важка праця. В багатьох відношеннях підготувати усне повідомлення важче, ніж скласти писемний текст. Якщо непідготовлене усне мовлення ускладнює його, то ситуативність усіляко полегшує. Співбесідники розуміють один одного не тільки тому, що перебувають в одній ситуації. Кожен із них може легко оцінити той вплив, який справили його слова на іншого.

Основним у мовленнєвому розвитку дитини, на думку С.Рубінштейна, є поступове перебудування і вдосконалення вміння користуватися мовленням як засобом спілкування. В залежності від змін форм цього спілкування змінюються і форми мовлення. Спочатку спілкування у дитини має діалогічну форму, але зі вступом до школи у неї з'являється потреба у передачі своїх думок, оформлених

у більш поширене смислове ціле. Тоді розвивається зв'язне мовлення, вміння розкрити думку у зв'язній мовленнєвій побудові.

Мовлення виникає із потреби спілкування. Воно завжди спрямоване на слухача, на іншого і призначене для спілкування з ним. Це відноситься рівною мірою як до ситуативного мовлення, так і до контекстуального. Але для того, щоб бути адекватним засобом спілкування, мовлення в різних умовах повинно задовольняти різні вимоги і користуватися різними засобами. Цим насамперед і зумовлене розрізнення ситуативного і контекстуального мовлення.

Отже, коли у дитини розвивається контекстне мовлення, воно, як це підтверджують спеціальні дослідження, не витісняє ситуативне мовлення і не замінює його; дитина починає все досконаліше і адекватніше користуватися то тим, то іншим – залежно від конкретних умов, від змісту повідомлення і характеру спілкування [13, с. 563].

Конструктивною нам видається позиція науковців, згідно якої мовленнєве спілкування розглядається, передусім, як мовна діяльність, що аналізується у взаємозв'язку з спілкуванням і з точки зору її психологічної зумовленості. А відтак, погляд на спілкування як на важливий компонент вивчення мови дозволяє трактувати комунікативні стратегії як важливий засіб засвоєння мови [14, с. 145-154].

Зауважимо, реалізація комунікативних стратегій (подолання труднощів у спілкуванні) у шкільному навчанні досягається шляхом застосування комунікативної методики, метою якої є підготовка молодших школярів до повноцінного спілкування в усній і писемній формі, тобто формування у них комунікативної компетентності. Ми солідарні з твердженням Є.Пассова, що тільки розуміння ситуації і знання умов спілкування в даній ситуації приводить до правильного відбору мовних засобів, а у підсумку – до успішного розв'язання комунікативної задач [15].

Мовна компетентність молодших школярів – це здатність учнів уживати слова у правильній граматичній формі, будувати і вживати синтаксичні одиниці згідно з нормами літературної мови, використовувати лексичні засоби мови, говорити і писати у відповідності з нормами орфоепії та орфографії. Мовна компетентність передбачає також розвиток пізнавальної культури учнів, їхніх мовних інтелектуальних можливостей, практичне володіння мовою, що забезпечує готовність до повноцінного мовного спілкування; здатність учнів здійснювати мовну діяльність у говорінні, читанні, слуханні і письмі.

Комунікативна компетентність розглядається як здатність розуміти чужу і створювати власну програму мовної поведінки, адекватну цілям, сферам, ситуаціям спілкування. У контексті дослідження суттєвим є те, що вона також включає в себе вміння і навички аналізу художнього тексту, знання типів мови (розповідь, опис, розмірковування) та їх особливостей; власне комунікативні вміння й навички, базовані на синтезі лінгвістичних, культурологічних, психологічних і соціальних знань.

З психологічної позиції комунікативна компетентність – це, передусім, здатність людини адекватно організовувати свою мовну діяльність в її продуктивних і рецептивних видах [16].

Крізь призму вищевикладеного в узагальненому вигляді комунікативну компетентність правомірно розглядати як здатність ставити і вирішувати конкретні типи комунікативних задач: визначати цілі комунікації, оцінювати

ситуацію, враховувати наміри і способи комунікації партнера, обирати адекватні стратегії комунікації, оцінювати успішність комунікації, бути готовим до змін власної мовної поведінки

Комунікативно-мовленнєва компетентність розуміється нами як здатність молодшого школяра здійснювати мовну діяльність у процесі роботи з текстом у всіх її видах: слухання, говоріння, читання, письмо, розуміння чужої і створення власної програми мовної поведінки, адекватної цілям, ситуації спілкування з урахуванням адресату і стилю мови.

Література:

1. Борищук Н. Развитие речи – развитие личности школьника. Начальная школа. 1989. № 3. С. 10-11.
2. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб.: кол. моногр. Київ, 2001. 461 с.
3. Выготский Л.С. Мысль и слово. Общая психоллингвистика: Хрестоматия: учеб. пособие. Москва, 2004. 320 с.
4. Гамезо М.В. Атлас по психологии. Информ.- метод. материалы к курсу «Общая психология»: учеб. пособие для студентов пед. инс-тов. Москва, 1986. 272 с.
5. Зимняя И. А. Лингвопсихология речевой деятельности. Москва, Воронеж, 2001. 432 с.
6. Кулибина Н. В. Художественный текст в лингводидактическом осмыслении. Москва, 2000. 301 с.
7. Лисина М.И. Проблема онтогенеза общения. Москва, 1986. 144 с.
8. Москальская О. И. Грамматика текста. Москва, 1981. 183 с.
9. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. Київ, 2001. 487 с.
10. Немов Р.С. Психология: Учеб. для студ. высш. пед. учеб. Заведений. Москва, 2001. Кн. 1. 688 с.
11. Общение. Текст. Высказывание: кол. моногр. Москва, 1989. 175 с.
12. Парыгин Б.Д. Анатомия общения. Учебное пособие. Санкт-Петербург, 1999. 301 с.
13. Пассов Е.И. Коммуникативные упражнения. Москва, 1997. 99 с.
14. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. Санкт-Петербург, 2002. 720 с.
15. Синиця І.О. Психологія усного мовлення учнів 4-8 класів. Київ, 1974. 206 с.
16. Собонович Э.Ф. Структура мовленнєвої діяльності і механізми її формування: Науково-методичний посібник. Київ, 1997. 44 с.

LINGUODIDACTIC BASES OF COMMUNICATIVE-SPEAKING COMPETENCY OF THE JUNIOR PUPILS

Soniak Nataliya

Formulation of the problem. At the current stage of development, the traditional (school) knowledge paradigm (knowledge - skills - skills) is already inadequate for the formation of a person capable of free linguistic communication in various spheres of the multicultural space. In addition, with the general focus on the development of the personality of the junior student, the leading role belongs to the formation of his communicative-speaking competence, meaningful assimilation of the native language as a means of communication, the development of communicative strategies - the ability to communicate. At the same time, the ability to communicate, to succeed in the process of communication are the characteristics of the individual,

which largely determine the achievements of the school graduate in virtually all branches of life, contribute to its social adaptation to the dynamically changing conditions of the modern world.

The analysis of the research confirms certain achievements in theoretical generalized and practical solution of the outlined problem, namely: in the Ukrainian linguodidactics the questions of the culture of communication, devoted their scientific researches to linguists, methodologists N. Babich, I. Bilyod, L. Bulahovsky, S. Yermolenko, M. Zvotobryuh, A.Koval, L.Matsko, V.Melnichyako, M.Pentilyuk, V.Rusanovsky, E.Chak and others, the subject of study of which were theoretical and practical aspects of the culture of communication, speech activity as a branch of linguistic science, from psychology yyu and stylistics, education of the speech personality.

The problem of the development of speech for junior pupils, the formation and improvement of speech skills is one of the leading in the writings of Ukrainian and foreign psychologists (G. Ball, L. Vygotsky, P.Galperin, D.Elkonin, etc.), translators of children of preschool children (A.Bogush, O. Gvozdev, K.Kruty, G.Lublinsna, L.Fedorenko, etc.) and junior school age (V. Badev, L.Varzatsky, M.Vashulenko).

Modern Ukrainian and foreign teachers-methodologists O. Bilyayev, D. Bohoyavlensky, M. Vashulenko, V. Kapinos, O. Kupalov, T. Ladyzhensk, V. Melnichayoko insist on rebuilding the school course of the Ukrainian language through the prism of the communicative-activity approach to its study. , L. Skuratovsky, A. Saprun, L. Fedorenko and others. However, despite a rather wide range of investigated areas, the issue of lingodidactic principles of communicative and linguistic competence of junior pupils needs to be thoroughly studied.

The purpose of the article: to highlight some aspects of the linguodidactic principles of communication and speech competence of junior pupils.

Presentation of the main research material. Study of the problem in the linguodidactic aspect requires the elucidation of the psychological and pedagogical nature of a number of concepts, the key among which are: communication, speech communication, speech, communicative competence, linguistic competence.

Note that communication, according to scientists (T. Andrushchenko, M. Lisin, etc.), "is a complex and multifaceted process of interaction and mutual influence of people on each other. It can be considered not only as an act of conscious, rationally executed language information exchange, but also as a direct emotional contact between people "[1, p.28].

Communication, according to M. Lisin, is "the interaction of two or more people, aimed at reconciling and combining their efforts in order to establish relationships and achieve a common result" [2, p.22]. Communication, the scientist emphasizes, is related to the activity and may osygayaditsya as its special kind.

Communication as activity develops an emotional sphere, beyond which the partner from communication causes other specific emotions, which, being fixed, become personality characteristics. Communication develops a person's volitional qualities in the event that the situations of communication teach the child to gathering, perseverance, determination, and courage. According to psychologists, communication has a great educational value, as it broadens the general outlook of man, is a prerequisite for the formation of general intelligence, thinking, memory, perception, attention [3, p.346].

Noteworthy is the position of B.Parigin, according to which "the value of communication is practically realized through the potential of its own psychological readiness for the completeness and depth of perception, understanding partner and adequacy of response to its actions" [4, p.15].

L. Vygotsky notes that higher, peculiar to man forms of psychological communication are possible only because the person with the help of thinking in general reflects reality [5, p. 50-51].

The content of communication is realized by means of certain means, the main of which is the language. Language is a system of conditional symbols through which the combination of sounds is transmitted that have a certain meaning and meaning for humans. "Human, linguistic communication, as N. Kulibin observes, in all its manifestations is the unity of communicative and cognitive principles: we speak and write to understand us, but we listen and read to understand another" [6, c.274].

By linguistic communication refers to such activity of interacting people, during which they, acting on each other by means of signs (including linguistic), organize their joint activity, that is, linguistic communication - this is a motivated live process of interaction between the participants of communication, aimed at realization specific life guidance and occurs on the basis of feedback in specific types of speech activity.

Concerning the notion of "speech", it is considered in various aspects: as a set of reproduced or perceived sounds having the same meaning and the same meaning as the corresponding system of written signs [7, p.342]; as a form of existence of consciousness for another, serving as a means of communicating with him, and a form of generalized reflection of reality or the form of the existence of thinking [8, p.158]; as a concrete application of language for the expression of thoughts, feelings and mood [3, p.345].

A special kind of speech activity is internal speech, where the name itself indicates its attitude to itself. However, this is not quite the case. Internal speech is also largely addressed to the interlocutor. It can be a very specific person with whom we conduct an internal dialogue.

Internal speech is formed on the basis of external speech, and therefore, also has a social origin. The process of the transition of external speech into the inner one is called the internalization of speech, and the reverse - internal to the external one - is exteriorized, since what is clear to itself is not always easy to verbalize, to formulate an idea that would be understood by all. It is the clarity of the message of the one who says, according to psychologists, and is one of the conditions for successful communication [3, p. 345]. Internal and external broadcasting are closely interconnected, since the greater the participation takes internal speech in the external, in particular written, so it is more perfect. In addition, it is closely connected with thinking, because it participates in the phrases of planning and performance.

We note that oral speech is the basis of the written one, because "if a person is able to pass his thoughts orally," says V. Sheremetievsky, referring to the students, then he will have the ability, if necessary, to express them in writing "[9, p.10].

The development of student broadcasting is one of the ways to enhance the effectiveness of the learning process, in which oral speech is the main means of transmitting and receiving information. The perception and awareness of the students of information depends both on the excellence of the teacher's speech and on the excellence of the students themselves. The special role of speech in the educational

process, in particular the oral monologue, follows from its connection with thinking, which is two-way. A well-known thesis "which speech is this and thinking" in many cases is correct and in such a formulation: what kind of thinking is such a speech [10, p.97].

Oral communication can be carried out in the dialogue (Y. Zemska, O. Sirotinina, L. Yakubinskaya, etc.) and monologic forms (P. Budagov, O. Luria, I. Sinitsa, etc.). According to E. Klochkova, spoken language can be manifested in intermediate forms: dialogue with elements of a monologue, a monologue with "impregnations" of dialogue.

Dialogue is a form of speech characterized by a change in the expression of two or more (polyglot) speakers and a direct connection with the situation. His main features are situational, spontaneous, contextual, emotional, structural [11, p. 355]. Dialogue, according to M.Mamezo, is a broadcast, in which all its participants are equally active [8, p.159].

Dialogue broadcasting is always motivated, because it includes a request or an order, the transmission of a message or a statement of feelings. Motive is included in the behavior of one of the partners in communication. During the dialogue, clarifying questions are put, replicas are submitted. This makes it easier for the person who says the opportunity to express his opinion, to clarify it. Characteristic for dialogical speech is that it mostly occurs in the context of a particular situation and is accompanied by non-verbal means of communication - gestures, facial expressions, pantomime, etc. Dialogue speech is situational, incomplete, abbreviated, fragmentary, but still does not cease to be understood, as each statement is predetermined. It is organized a little, and a particularly important role is played by various clichés and templates.

According to E. Sobotovich, monologic speech is considered as an expanded statement of one person, directed to a certain person or collective at the same time to report information in order to influence or induced to action, and designed to respond to the audience, characterized by the coherence, consistency, logic of the presentation of thought [12, p.28].

Monolingual speech is a complicated and hard work. In many ways, it's harder to prepare an oral message than to write a written text. If unprepared oral speech complicates it, then situation situations make it all the easier. Interlocutors understand each other not only because they are in the same situation. Each one can easily appreciate the influence that made his words on the other.

According to S. Rubinstein, the main language development of the child is the gradual rebuilding and improvement of the ability to use speech as a means of communication. Depending on the changes in the forms of this communication, forms of speech also change. Initially, communication with a child has a dialogical form, but with entering the school, she needs to convey their thoughts, decorated in a more common semantic whole. Then develops coherent speech, the ability to disclose the idea in a coherent speech formation.

Broadcasting arises from the need for communication. It is always aimed at the listener, on the other and designed to communicate with him. This applies equally both to situational broadcasting and to contextual. But in order to be an adequate means of communication, speech in different conditions must meet different requirements and use different means. This is primarily due to the distinction between situational and contextual speech.

Consequently, when a child develops contextual speech, it, as confirmed by special studies, does not supplant situational speech and does not replace it; the child begins to perfectly and adequately use that, then the other - depending on the specific conditions, the content of the message and the nature of communication [13, p. 563].

The constructive position of scholars seems to us, according to which speech communication is considered, first of all, as linguistic activity, which is analyzed in connection with communication and in terms of its psychological conditionality. And therefore, the view on communication as an important component of language learning allows us to interpret communicative strategies as an important means of learning language [14, p. 145-154].

Note that the implementation of communicative strategies (overcoming difficulties in communication) in school education is achieved through the use of a communicative method whose purpose is to prepare younger students for full communication in oral and written form, that is, the formation of their communicative competence. We are in agreement with the statement of Y.Passov that only understanding of the situation and knowledge of the conditions of communication in this situation leads to the correct selection of linguistic means, and in the end - to the successful resolution of communicative tasks [15].

The language competence of junior pupils is the ability of students to use words in the correct grammatical form, to build and use syntactic units in accordance with the norms of literary language, to use lexical means of language, to speak and write in accordance with the rules of orthography and spelling. Language competence also involves the development of cognitive culture of students, their linguistic intellectual capabilities, practical language proficiency, which provides readiness for full-fledged linguistic communication; the ability of students to perform linguistic activities in speaking, reading, listening and writing.

Communicative competence is seen as the ability to understand someone else and to create his own program of linguistic behavior, adequate to goals, spheres, situations of communication. In the context of the study, it is essential that it also includes the skills and abilities of analysis of artistic text, knowledge of the types of speech (narrative, description, reasoning) and their peculiarities; actually communicative skills and skills, based on the synthesis of linguistic, culturological, psychological and social knowledge.

From the psychological point of view, communicative competence is, first of all, the ability of a person to adequately organize his linguistic activity in its productive and receptive forms [16].

Through the prism of the foregoing generalized communicative competence is rightly considered as the ability to set and solve specific types of communicative tasks: to determine the goals of communication, to assess the situation, to consider the intentions and methods of communication of the partner, to choose adequate communication strategies, to evaluate the success of communication, to be prepared for changes in their own linguistic behavior

Communicative-speaking competence is understood by us as the ability of a junior student to perform linguistic activity in the process of working with the text in all its forms: listening, speaking, reading, writing, understanding of someone else, and creating their own program of linguistic behavior that is adequate to the goals, the communication situation taking into account the recipient and style. the language.

References:

1. Boryshchuk N. Razvitye rechy – razvitye lychnosty shkol'nyka. Nachal'naya shkola. 1989. № 3. S. 10-11.
2. Vikova ta pedahohichna psykholohiya: navch. posib.: kol. monohr. Kyiv, 2001. 461 s.
3. Vyhot'sky L.S. Mysl' y slovo. Obshchaya psikholynhvystyka: Khrestomatyia: ucheb. posobyе. Moskva, 2004. 320 s.
4. Hamezo M.V. Atlas po psikhologiy. Ynform.- metod, materyaly k kursu «Obshchaya psikhologiy»: ucheb. posobyе dlya studentov ped. yns-tov. Moskva, 1986. 272 s.
5. Zymnyaya Y. A. Lynhvopsykhologiyya rechevoy deyatel'nosti. Moskva, Voronezh, 2001. 432 s.
6. Kulybina N. V. Khudozhestvennyy tekst v lynhvodydaktycheskom osmyslenyy. Moskva, 2000. 301 s.
7. Lysyna M.Y. Problema ontogeneza obshchenyya. Moskva, 1986. 144 s.
8. Moskal'skaya O. Y. Hrammatyka teksta. Moskva, 1981. 183 s.
9. M'yasoyid P.A. Zahal'na psikhologiyya: Navch. posib. Kyiv, 2001. 487 s.
10. Nemov R.S. Psikhologiyya: Ucheb. dlya stud. vyssh. ped. ucheb. Zavedenyy. Moskva, 2001. Kn. 1. 688 s.
11. Obshchenye. Tekst. Vyskazyvanye: kol. monohr. Moskva, 1989. 175 s.
12. Paryhyn B.D. Anatomya obshchenyya. Uchebnoe posobyе. Sankt-Peterburh, 1999. 301 s.
13. Passov E.Y. Kommunykatyvnye upravlenyya. Moskva, 1997. 99 s.
14. Rubynshteyn S.L. Osnovy obshchey psikhologiy. Sankt-Peterburh, 2002. 720 s.
15. Synytsya I.O. Psikhologiyya usnoho movlennyya uchniv 4-8 klasiv. Kyiv, 1974. 206 s.
16. Sobotovych É.F. Struktura movlennyyevoyi diyal'nosti i mekhanizmy yiyi formuvannyya: Naukovo-metodychnyy posibnyk. Kyiv, 1997. 44 s.